

Definicije IAHPHC paliativne oskrbe

(prevod SZPHO)

Mednarodno združenje hospic in paliativne oskrbe (IAHPC) je leta 2018, na podlagi priporočil znanstvene revije Lancet Commission iz leta 2017, oblikoval širši koncept definicije paliativne oskrbe in priporočil WHO, da dopolni obstoječo definicijo paliativne oskrbe. Definicija IAHPHC je nastala na podlagi globalnega konsenza. V ospredje postavlja koncept lajšanja trpljenja zaradi resnega bolezenskega stanja. Posledično omogoča spremembo koncepta paliativne oskrbe usmerjene v bolezen na paliativno oskrbo usmerjeno v človeka. Zagovarja zagotavljanje oskrbe »v vseh starostnih obdobjih in stanjih glede na potrebo«, s ciljem pravočasne vključenosti, osredotočenosti na lajšanje trpljenja in velja za vse ne glede na diagnozo, prognozo, geografsko okolje, oskrbo in finančno stanje.

Definicija je razdeljena v tri dele:

- kratek, jedrnat opis definicije,
- podrobnejša razlaga in
- priporočila vladam za implementacijo paliativne oskrbe v zdravstvene sisteme za doseg trajnostnih razvojnih ciljev do leta 2030.

IAHPC, 2018

Kratka definicija:

Paliativna oskrba je aktivna celostna oskrba posameznikov vseh starosti, katerih trpljenje je posledica resnega bolezenskega stanja, še zlasti ob koncu življenja. Njen cilj je izboljšati kakovost življenja bolnikov, njihovih družin in negovalcev.

Podrobnejša razlaga:

Paliativna oskrba:

- Vključuje preventivo, zgodnje prepoznavanje, celostno oceno in obravnavo telesnih simptomov, vključno z bolečino in drugimi obremenjujočimi simptomi, psihičnimi stiskami, duhovno stisko in socialnimi potrebami. Kadar je le mogoče, morajo biti ukrepi temelječi na dokazih.

- Zagotavlja podporo bolnikom, da živijo kar se da polno življenje do smrti, tako da jim olajša učinkovito komunikacijo in jim pomaga pri določanju ter doseganju ciljev oskrbe.
- Uporablja se med celotnim potekom bolezni, ustrezno glede na bolnikove potrebe.
- Zagotavlja se skupaj s specifičnim zdravljenjem bolezni, kadar je to potrebno.
- Lahko pozitivno vpliva na potek bolezni.
- Ne pospešuje niti ne zavlačuje smrti, potrjuje življenje in prepozna umiranje kot naraven proces.
- Nudi podporo bolnikovim bližnjim in negovalcem, tako med bolnikovo boleznijo kot tudi v procesu žalovanja.
- Izvaja se s prepoznavanjem in s spoštovanjem kulturnih vrednot in prepričanj iz katerih izhaja bolnik in njegovi bližnji.
- Uporablja se v vseh okoljih kjer se bolnik nahaja (na bolnikovem domu, v zdravstvenih ustanovah) in na vseh nivojih zdravstvenega varstva (od primarnega do terciarnega nivoja).
- Izvajajo jo strokovnjaki z osnovnimi znanji paliativne oskrbe.
- Zapleteni primeri zahtevajo obravnavo specializirane paliativne oskrbe, ki jo izvajajo člani multiprofesionalnega tima.

Priporočila vladam za implementacijo paliativne oskrbe v zdravstvene sisteme za doseg trajnostnih razvojnih ciljev do leta 2030:

1. Sprejeti ustrezno politiko in normative, ki vključujejo paliativno oskrbo v zdravstvene zakone, državne zdravstvene programe in državne zdravstvene proračune;
2. Zagotoviti, da je paliativna oskrba vključena v programe zdravstvenih zavarovanj;
3. Zagotoviti dostop do osnovnih zdravil in pripomočkov za lajšanja bolečine in ostalih simptomov v paliativni oskrbi, skupaj z oblikami prilagojenimi obravnavam otrok;
4. Zagotoviti, da paliativna oskrba predstavlja sestavni del vseh zdravstvenih storitev (na primarnem, sekundarnem in terciarnem nivoju), da je dostopna vsem in da lahko vso zdravstveno osebje zagotavlja osnovno paliativno oskrbo ter ima na voljo specializirane time za možnosti nadaljnje napotitve in posvetovanja;
5. Zagotoviti dostop do ustrezne paliativne oskrbe za ranljive skupine, vključno z otroki in starejšimi;
6. Sodelovanje z univerzami, fakultetami, akademskimi krogi in učnimi bazami, ki bi izvajale raziskovalno delo v paliativni oskrbi ter zagotavljale usposabljanje iz

paliativne oskrbe, tako na osnovnem nivoju, nivoju dodatnih znanj, specialističnem nivoju ter kontinuiranim izobraževanjem.